

לילה בג'נין

ע. כהן

ואכן, תוך פחות משעה היינו בשטח עם כוח צבאי. הנחקר הוביל אותנו אל גדר אבן. סימן איפה יש לחפור ולאחר שסולקו כמה אבנים, הוצאנו רובה, כמדומני זה היה מסוג M-4.

זה לא היה רובה אנגלי. לכאורה, השגנו את מבוקשנו. החלטתי להמר ואמרתי לו, "חביבי זה לא הרובה האנגלי, זה רובה אמריקני. תגיד לי איפה הרובה האנגלי?" האיש תפח על ראשו ואמר, "אתה צודק, אתה צודק. בוא נלך להוציא את הרובה האנגלי". הוא לקח אותנו לגדר אבנים אחרת. התחלנו לחפור בגדר ולאחר מספר דקות נמצא ארגז מלא רימור נים.

הסתכלתי עליו ואמרתי לו, "מה זה צריך להיות? איפה הרובה האנגלי?" ואז הוא "נזכר" בעוד מקום ולקח אותנו אליו, שוב חפרנו והפעם מצאנו רובה אנגלי. האיש פשוט לא זכר מה הוא שם בכל מקום ולמזלנו הטוב ולמזלו הביש, הוא הוביל אותנו תחילה לכלי נשק אחרים ורק לב סוף לרובה, שעליו ידענו.

הטיול הלילי הסתיים עם זריחה ואז הלכנו כולנו לנוח. הוא המשיך לנוח בכלא ואנו כמובן חזרנו אל נחקרים אחרים. ■

היה זה במהלך שנת 1974. באותה תקופה נמנית על עובדי שירות הביטחון הכללי בצפון הארץ.

היכרותי עם ג'נין היתה מעטה ביותר, שכן יישוב ערבי זה לא נמצא בתחום אחריותו של הצוות, עליו נמנית.

אם היתה לי היכרות כלשהיא עם ג'נין, היא היתה בלתי ישירה ונבעה מפעילות לחשיפת חוליות מחבלים מצפון הארץ, אשר גוייסו על-ידי אנשי פתח בג'נין. לכן הופתעתי כאשר נתבקשתי לתגבר את צוות ג'נין, וזאת בעקבות רצת יהודי שבוצע בשוק.

הגעתי לג'נין בסמוך לחצות וקיבלתי לידי חומר אודות תושב אחד הכפרים, אשר נחשד כי בידי רובה, עוד מהתקופה הירדנית.

האיש הובא לחקירה על-מנת לבדוק, האם אכן יש ביזו נשק ואם כן – לקבל את הנשק.

קיבלתי פרטים אודות החשוד, לרבות גיל, מצב משפחתי, כפר המגוריים ורקע כללי על הכפר ועל פעילות ה"פתח" באזור. לאחר חצות הובא האיש למשרד.

הגיע לפני אדם בסוף שנות ה-30 לחייו, פלח במקצועו ובעבודתו. פתח חתי איתו בשיחה כללית, האם הוא יודע למה הוא נעצר ומי עצר אותו? הוא השיב, שאינו יודע למה נעצר, אך ברור לו כי המעצר בוצע על-ידי אנשי המודיעין או בלשונו, אנשי "המשרד השני".

בין לבין אמרתי לו, "תזכיר לי אחד-כך לומר לך למה הביאו אותך, המ' דובר מבחינתך ומבחינתנו בחתיכת ברזל ותו לא. חבל שתשב בכלא בעוד הברזל מחליד בחוץ. מוטב שאתה תהיה בחוץ והברזל אצלנו. לא הסברתי לו על איזה ברזל מדובר, אלא אמרתי לו "חתיכת ברזל" ותו לא. כאשר שאלתי אותו אודות יכולותיו של המשרד השני, תגובתו הייתה "הם כל יכולים – החוק בידיהם והכח בידיהם וביכולתם לעשות כפי רצונם ולגלות גמישות כמו של גומי". בלשונו, החוק בידיכם גמיש כמו גומי.

לאחר שיחה על הא ועל דא, כאשר סימני מתח הולכים ומתגברים אצל אותו נחקר, שאינו מבין, מדוע אני משעשע במלים, כשהוא כל-כך מתוח ורוצה להגיע לגופו של עניין, התחלתי לחקור אותו אודות כלי נשק אשר הושארו על-ידי הצבא הירדני הנסוג בשנת 1967 ואשר בחלקם נאספו על-ידי הכפריים באזור, מהלך שנראה בזמנו טבעי ונכון בראיה של אותם כפריים.

שבנו לדון בתועלת שבאחזקת כלי נשק כזה על כל הסיכונים המשתמעים מכך ותגובתו הייתה, שמדובר בסיכון מיותר. ככה המשכנו לשוחח במשך כשלוש שעות, עד שלבסוף אמרתי לו, "טוב, אם כך, למה שלא תסגיר לי את הנשק שנמצא בידיך?" שרבטתי מספר מילים בעברית על דף נייר ואמרתי לו, "הנה אני אפילו רושם על דף נייר את סוג הנשק שנמצא בידיך. תן לי אותו ולך לך לדרכך".

הנחקר, שהיה במתח וכבר במהלך החקירה הבהיר כי זה סיכון מיותר וחסר טעם, מצא את עצמו במלכוד ובמבוכה רבה. הושטתי לו כוס מים וסיגריה וביקשתי ממנו לקצר את התהליך על-מנת שכולנו נלך לנוח. פיו היה יבש למרות ששתה עוד ועוד מים, ואז אמר: "אכן נכון, עשיתי טעות. ב-1967 מצאתי רובה אנגלי של הצבא הירדני והסתרתי אותו בגדר אבנים, הוא בטח חלוד ואין בו כל תועלת". אמרתי לו "בוא נצא ונוציא אותו לפני שיעלה היום ותושבי הכפר ידעו כי מדובר בהסגרת נשק". ראיתי, שרווח לו.